

Berry.

En o eil bugaleach

FB
891,
682
BER

10679

48

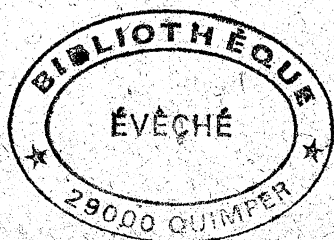
891

682

BER

En o eil bugaleach

Pez farsus, en eun arvest, sàvet, e
kembraeg gant R. G. BERRY
ha troet, dioutan, e brezoneg,
gant Y.-V. PERROT ha GERAINT
DYFNALLT OWEN,
e testeni eus an
unvaniez striz
a zo etre
Kembre ha Breiz-Izel

Ar pezh-man a zo bet c'hoariet evid ar wech kenta,
e Bleun-Brug Lesneven, d'ar 6 a viz Gwengolo 1928.
Stephan BOUCHER a rae Per.
Andre PRONOST, Nath ha M. A. ROUDAUT, Mallet.

C'HOARIERIEN :

PER DAVID
NATHANAEL YANN

*Daou genderv koz, bet kabitened war vor gwechall,
hag ugent vloaz a zo o vev diouz o danvez.*

MALLT, merc'h Per.

Diocèse de
Quimper & Léon
Evêché de Quimper & Léon

Document numérisé en 2016

SKLERIJENN. — *Evit c'hoari ar pezh-man eo red kaout eur zal kempennet kaer a vo enni eur piano, diou gador vourret, eun daol vras, e kreiz, hag ivez, a gostez, eun daol vihanoc'h da c'hoari, eur gartenn vras, war ar speurenn, dirak ar zelaouerien ; eun nor, en tu kleiz, a sko war ar gegin, hag eun all, en tu dehou, a sko war an hent. Pa zaver ar gouel, Mallet a zo o lakat he dilhat da vont er maez ; he zad, eur zae c'hlas gantan, a zo o labourat, war eul lestr, ouz an daol vras hag en dro d'ezan emae e venviachou.*

A-wechou, marteze, an hini a raio Mallet ne ouezo ket c'hoari war ar piano, met neuze eun all a c'hell c'hoari eviti a-dre kein ar speurenn pe a deui zoken eus ar gegin, galvet ganti, da c'hoari, en he lec'h, war al leurenn.

EN O EIL BUGALEACH

MALLT (*o lakat he zok war he fenn*). — Mont a ran d'ar red, da gas al lizer-man, d'ar post, a-raok ma vo serret ar stal. Daoust ha dont a raio va eontr Nath aman, adarre, fenez ?

PER. — Dont a dle p'eo gwir eman ar yaou ; peurliesia e teu d'hor gwelet d'ar meurzh ha d'ar yaou da noz.

MALLT. — Hag ho pag, penaos ez a an dro ganti ?

PER. — Ne 'z a ket re fall ; met ne vo ket peur-c'hraet c'hoaz en deizioù kenta-man.

MALLT (*o lakat he manegou*). — Hag ho mouchouer-godell, bras a-walc'h eo da ober ar pezh a vennit ober gantan ?

PER. — Eur mouchouer-godell, e c'helles kredi, n'eo ket bras a-walc'h da ober holl gouelioù eur skouner evel houman.

MALLT. — Pet gouel a zo ezomm 'ta ?

PER. — Eur bern : ar gouel bras, ar gouel misan, ar gouel stae ha me a oar me !

MALLT. — Che ! met eur vag evelse a rank kaout muioc'h a zilhaded eged eur verc'h yaouank.

PER. — Anat d'it, avat, ha neuze eur vag a zo eur stlabez merc'h ha kenetrezomp bleizi-mor, ni a oar vat e rankomp tremen diouz hor bagou evel ma tremener diouz ar merc'hed ; goude ober brao d'ezo, hag o c'hempenn hag o ficha eus ar gwella, e vezer laket nec'het a-walc'h ganto c'hoaz, meur a wech.

MALLT. — E gwir ! met, va zad, daoust ha ne vije ket eun tamm mat gwelloc'h d'eoc'h en em lakat da lenn eul levr bennak, bemdez, goude ho merrenn, eget chom aze, war ho skaonv, epad an hanter dervez, gand eur c'hoz c'hoariell vugale?

PER. — (*eun tammig kintou ennan*). — Eur c'hoariell? eur c'hoariell? henman n'eo ket eur c'hoariell eo! ha neuze, kabitened koz, evelomp ni, hag o deus graet tro ar bed, n'eo ket aes gouzout pet gwech, n'o deus ezomm da lenn netra ebet ken.

MALLT. — Mat, va eontr Nath a gar lenn kouls-goude!

PER. — Nath? Me a oar vat e vez e fri atao en eul levr bennak hag ouz eul levr a lennan e lenn kant, met n'em eus ket a aoun o lavaret aman pa n'eus nemedomp hon daou, ne oa ket eur seurt den an Nath-ze pa oa kabiten; kalz re droet oa ouz ar varzoniez ha traou all didalvez evelse. Red eo beza bet ganet kabiten evit beza eur c'habiten mat; ma n'eman ket an dra-ze, en ho kwad, eo didalvez d'eoc'h klask en em gaout, rak n'en em gavoc'h biken.

MALLT. — Bec'h am eus ho kredi an dra-ze, met hervez ar re goz avat eo red beza bet ganet barz evit beza eur barz mat.

PER. — Pebez sorc'henn! Ar folla den a zo o vale a c'hell dont da veza barrek da renka e c'heriou, e gwerziou, gant ma ne ray nemed an dra-ze, edoug an holl amzer.

MALLT. — N'it ket da lavaret an dra-ze, gand a reoc'h, dirak va eontr Nath.

PER. — N'oun ket ker sot-ze, rak me a oar vat eo buan a-walc'h da eontr Nath da vont droug ennan.

MALLT. — Hen a lavar, koulsgoude, eo c'houi an hini n'en deus tamm ludu ebet da c'holo e dan.

PER. — O ! ne dle ket beza kalz a gemm etrezomp ha neuze, an holl a oar peger gouez eo ar bleizi mor, met, va c'hredi a c'helles, n'omp ket evit derc'hel droug, pell amzer, an eil ouz egile, (*sellet a ra ouz e vontr.*) Asa! asa! met mall eo da Nath koz diskenn d'an douar adarre pelloc'h.

II

NATH — MALLT — PER

NATH o tont en ti hag o sellet ouz Mallt gand eun doare goapaüs. — Doue r'ho pennigo Per ha c'houi ivez Mallt, bleunvenn gaera an ti-man. N'eus ket eur penn-kristen o c'hoarzin, war an hent, en abar-daez-man: re yen an holl eo an amzer da lakat ar fri er mêz.

PER. — N'eus nemet tud koz, evelloc'h c'houi, Nath, hag a gavfe e ve yen hizio; ar re goz n'int nemet koz traou skournet.

NATH. — Malltig paour, daoust ma'm eus gwelet holl borziou daou du an douar, n'em eus ket gwelet biskoaz eur verc'h, ker kaer ha te, rak ma'm bije kavet unan p'edon en oad da zimezi, biken ne vijen chomet da ober ar paotr yaouank koz, evel ma 'z oun. Breman ez eus daou ugent vloaz, em bije baleet diarc'hen, war an erc'h, evit gwelet eur verc'h henvel ouzit te!

MALLT. — A! ba! ba! ba! ba! Roit peoc'h d'am penn, sellit, gant ho stranerez; me breman a zo ivez

eur plac'h yaouank koz diazezet,
ha ne c'hoarz den ouz he gwelet.

Mont a ran befeg ar post, met, gand a reoc'h, n'it ket d'en em daga keit ha ma vezin oc'h ober va zro; taolit evez mat ho taou, war ar pezh a lavaran, pe ho po da ziuall ouzin. (*Mallt a ya er maez*).

III

NATH HA PER

NATH. — Hounnez, sell, a zo henvel mat ouz he mamm.

PER (*a gendalc'h gand e labour*). — Daoust pegen henvel eo ez eus kemm etrezo.

NATH. — Eur vaouez dibabet etre mil oa Mac'harit, da wreg.

PER. — Hep mar ebet.

NATH (*O tenna e vantell hag ouz he lakat a-is-pilh ouz an nor. Kemeret a ra eur c'hornad butun diwar ar chiminal ha lakat a ra tan warnan, gouestadik*). — Gwelet a ran emañ o strani gand ar c'hoz bag-se, adarre!

PER. — Adarre! adarre a zo eur rebech; ne vezan ket atao warni; ne labouran nemet, gwech ha gwech, pa dro em fenn.

NATH. — Pa venn eun dra, abenn e teu atao, evel ar ganevedenn hag ar glao!

PER. — Petra leveres eus va labour?

NATH (*o lakat e lunedou a zell ouz al lestr evit kaout abeg ennan*). — Ne welan ket o klask ober petra 'n diaoul emañ aze?

PER (*droug enann*). — Eul lestr, na petra 'ta!

NATH. — Ya! ya! me a oar an dra-ze, brao bras, met bez ez eus kemend a listri dishenvel, war ar mor, hag a girri dishenvel a zo war an douar: kaout a raer kirri dre dud; kirri dre gezeg, kirri dre dan, bez ez eus ivez listri dre dud, listri dre oueliou, listri dre dan: bagou, yaktou, skounerou!..

PER (*o trouc'ha warnan a daol trumm*). — A! kre teod abegus ma 'z out; n'es ket da forani da avel, en doare-ze 'ta, heb ezomm; me a ouie, ervat, an hanoiou-ze, a-raok ma 'oa savet barvenn ebet d'it c'hoaz war stal ar mec'hi.

NATH (*o tenna e lunedou*). — Asa 'ta mat, perak ez a droug ennout evelse?

Te eo ez peus goulennet ouzin, da genta, barn da labour.

PER (*tomm d'ezan*). — Perak, genaouok, out aet da zellet outan, a-raok beza sur pe eul lestr, pe eur c'hanval e oa!

NATH (*hegaratoc'h*). — Ar c'hanval? A ya! hennez eo lestr trezou hir ha tomm an Afrik n'eo ket 'ta, Per? (*Lakat a ra e lunedou adarre, war e fri, da ober eur sell all ouz al lestr*).

C'hoant am eus da lavaret n'eo ket graet gwall gaer c'hoaz da lestr ganez, rak n'oun ket evid anaout ennan, diouz eur gwel, ar penn a-raok diouz ar penn a-drenv.

PER (*garo*). — Ken aes eo koulskoude lakat kemm etre an daou benn-ze ha ma 'z eo lakat kemm etre da fri ha da helgez-te!

NATH. — Va fri-me, evelato, n'eo ket keit hag hini al lestr-ze!

PER (*aet anezan e-unan*). — Ro peoc'h, d'am penn, pelloc'h, sell, rak skuiz ez an ouz da glevet; derve-

ziennou a vez ne c'heller tenna netra, eus da glo-penn, nemet bidanellerez, evel eus genou eur foll, er foar !

NATH (*o lakat e lunedou er voest*). — Ne fell ket d'in klask trabaz ouzit, en abardaez-man, met, ma res diouzin ec'h astenni, eun tamm, da wern gorn.

PER (*o lezel e gounnar da goueza*). — Komz a res hep c'hoarzin ?

NATH. — Ya ! ya ! ro d'ezi eur meutad c'hoaz, eur meutad mat.

PER (*o sellet ouz al lestr*). — Ya ! ya ! gwir a-walc'h a leveres ha goude ne vo ezomm gwern all ebet ken warnan. A ! mat ! a-walc'h em eus labouret hizio. (*Dastum a-ra ar benviachou, war an daol bras, hag ec'h azes, gand e gorn-butun, e kichen Nath*).

NATH. — Sur a-walc'h e tle beza yen, war an mor, er pardaez-man.

PER. — Me gred ivez. Ne ouezes ket, Nath, ez eus ugent vloaz, er miz-man m'hon eus kuitaet ar mor hon daou.

NATH (*o prederia*). — Ugent, vloaz, ya ! gwir eo ! Koun a deu d'in eus a eun dra a zigouezas ganen pa oan o font eus a Hong-Kong evid ar wech diweza.

PER. — Ha me eus a Vuenos-Airus.

NATH (*o prederia*). — Ugent vloaz !
Pe oad ez peus te, Per ?

PER. — C'houezek vloaz ha tri ugent; eur miz kosoc'h egedout.

NATH. — Doue ra viro an holl gwitibunan ! Kant hanter kant vloaz a reomp etrezomp hon daou ! E gwir ! oajet bras omp, paotr paour ! emaomp war hor seuliou koz ! Mat e vije d'eomp klask louzou da bellaat an Ankou.

PER. — N'es ket da lavaret hano c'hoaz eus ar maro. A drugarez Doue, emaomp atao war ar vourz, gand avel grenv, en hon diouskouarn ha c'houez vat ar mor en hon difron.

NATH. — Daoust hag hunvreal a res a-wechou er mor ?

PER. — Pa hunvreal, peurlies a eo er mor eo ec'h hunvreal.

NATH. — Me, en derc'hent dec'h da noz em eus bet eun hunvre... spontus... Eur barr arnev a oa kouezet war va lestr, *ar Roue Arzur*; hennez oa e hano, ma peus koun.

PER. — Eul lestr mat al lestr-ze, paotr paour !

NATH. — Ya, trei a rae em hunvre, gand an avel, evel eur gornigell; evit trouc'ha berr, kaout a rae d'in edon, va-unan, o neunv war an tonnou c'houero, ha pa dalv, pa zihunis, edon, dindan va gwele, war leur zero ar zolier.

PER. — Ar *Roue Arzur* oa al lestr diweza az peus sturiet ?

NATH. — Ya ! ya ! n'es peus ket ankounac'haet an taol souezus a en em gavas ganen daou vloaz araok ma 'z is diwar ar mor ?

PER. — War vourz ar *Roue Arzur* eo edos neuze ?

NATH. — Ya ! ya ! da lestr-te, *ar Prins-Albert* hag *ar Roue Arzur* a dremenar harp an eil en egile e kichen San Domingo.

PER. — Ya ! ya ! paotr paour, souezus bras oa an dra-ze, met kement-se a zigouezas e kichen Jamai-ka evel ma ouezes da-unan.

NATH. — A ! nann, avat, e kichen Sant Domingo eo !

PER. — Nann! a lavaran d'it; e kichen Jamaïka eo, Nath.

NATH. — Asa evelato, perak out ken têt ha ma'z out? Al lec'h-se a zo chomet moulet em spered. Lakat a rafen mil lur e glaoustre eo e kichen San Domingo eo.

PER (o *tomma*). — Laka mil lur ma keres, met me a zo ker sur ha te eo e kichen Jamaïka eo e tosteas an daou lestr an eil ouz egile. Deus ha m'hen diskouezo d'it aman, war ar gartenn, ha ne vo ket pell an dale.

NATH. — N'her proui biken!

PER. — Ma c'hellan hen ober, war ar gartenn, e kredi, goudeze, michans? (*An daou goz a zav, pep hini war e gador, dirak ar gartenn hag a laka o lunedou*).

NATH. — Gortoz, ma tiskouezin d'it, Per; ar *Roue Arzur* a rede gand avel mervent grenv, aman en-d-eeun (*gand gar e gorn e tiskouez al lec'h*). — O tont eus a Guba edon, el lec'h m'oañ bet o karga marc'hadourez. Setu aman pelec'h e oamp pa oamp tosta da *Zan Domingo*.

PER. — Gortoz ma tiskouezin d'it d'am zro. Edon oc'h ober hent gand eur gargad chatal eus ar Patagonia. Ioul am oa da welet Jamaïka pa zigouezas gand ar *Roue Arzur* ha va *Frins-Albert* beza ken tost an eil d'egile, ma c'helled strinka eur maen eus an eil en egile, aman, el lec'h m'eman va biz-me, e Jamaïka.

NATH. — Anat eo e kolles da spered vat, paour kez koz!

PER (*droug ennan*). — Daoust ha gouest out da c'houzout hepken petra lavaran.

NATH (*ken drouk ha Per*). — Te eo da vihanan a zo aet e helbi.

PER. — Evelato, diouall ouzin, ma kendalc'hes da lavaret gerioù flemmus, evelse, din! (*Diskenn a ra diwar e gador*).

NATH. — Te eo a vez atao da genta o karza da gornaienn abaoe ma 'z anavezan ha goudeze e klemmes c'hoaz! Pren eur westegn vat 't da westegna da wal imor. (*Diskenn a ra ivez d'an douar diwar e gador*).

PER. — Va gwall imor? va gwall imor? ha da hini te 'ta? a zo evel ki eur fuzuilh a gouez hag a lak an tan er poultre d'an distera mouch-avel a c'houez warnan. Daoust pegement a zroug a zo ennout n'em eus ket a aoun o lavaret d'it eo e kichen Jamaïka eo ez edomp.

NATH. — Ha goude ma youc'hfes Jamaïka Jamaïka, epad bloaz, an dra-ze ne viro ket e oamp e kichen San Domingo. Gwasa pezh a zo pa ya eun dra bennak, en da benn te, out. diaesoc'h da loc'hat eged ar Pol Nord. A! kre! penn kalet, kea!

PER. — N'eus fors pegement e youc'hi, me eo kabiten ar vourz-man hag e vin! (*Diskouez a ra leür ar zolier gand e zourn*).

NATH. — Dalc'h da vourz ganez evid atao ha p'eo gwir eman an traou evelse n'ez pezo ket a ezomm ken da skuba da di war va lerc'h-me, klevet a res! (*Mont a ra warzu an nor da wiska e vantell*).

PER. — Me a en em grougfe ma 'm bije ker gwas imor ha ma 'z peus te!

NATH (o *tigeri an nor*). — Sell 'ta, te n'out ket bet aet biskoaz d'en em grouga daoust ma 'z peus

eun imor mil gwech gwasoc'h eget va hini me.
(Dres p'ema o vont er maez, Mallet hen chach en
ti en despet d'ezan).

IV

MALLT, PER, NATH

MALLT. — N'ho peus ket a vez, ho taou ? Daou
genderv, bet troet atao, mantrus, an eil ouz egile,
o vont d'en em randaelat, diwar netra, evel daou
iwerzoniad. Gand ar vez, da vihanan, ehanit da
vouzat an eil ouz egile, daou zen koz evel doc'h,
o tenna war o fevar ugent vloaz.

NATH (o tont ennan e-unan). — Pevar ugent ?
Gedit ma vezin c'houezek ha tri ugent, da genta,
da vihanan, merc'h paour ?

PER. — Gwelet a res, Mallet, o lavaret edo e
oamp e kichen San Domingo !

NATH. — Nann ! nann ! hen eo a lavare edomp e
kichen Jamaïka.

MALLT. — Nao doubl oufft d'eoc'h ho taou !
Azevit war an diou gador-ze. (An daou gêz koz
a azez hag evel eur medisîn Mallet a gemer azourn
Nath da welet penaos e kerz ar gwad). — Bre-
man ho kwad a vale dresoc'hik. (Ober a ra
kemend all da Ber). Hoc'h hini c'houi a sko
c'houezek taol ha tri ugent bep munut.

NATH. — Da lavaret eo e sko, evit pep hini,
hervez e oad.

MALLT. — Mat ! lezomp Sant Domingo ha
Jamaïka el lec'h m'emañt ha p'eo gwir eo siou-
laet ar mor, breman, e sonin, d'eoc'h, eun ton pe

zaou, war ar piano, a habaskaio an holl sperejou
rak ezomm o deus. (Mont a ra d'ar piano hag e
c'hoari « HELA 'R YSGYFARNOG » ; an daou goz,
war o azez, a zelaou en habaskder ; pa c'hoari
Mallet an ton e weler Nath oc'h ober an neuz d'her,
c'hoari ivez gant e droad).

Hela 'r Ysgyfarnog

Buân.

Dowch i'r hel - la, mae'r ud-gyrn yn ca - nu, Yr haul ly - ga - da dros

ys-gwydd y bryn ; Draw i'r dar - ren mae pauh yn ym - dy - reur

A'r ad - sain ddef - fry dan-velwch y glyn : Hel-wyr a hel-gwn a

hel-feirch af - flo - nydd. Ha, ha ! mae yr awyr yn blawn o fl-vyn-had,

a tempo

clwydh mae'r cwn we - di ta-ro y try-vydd, Mae'r hen fy-tenad yn ar-wain y gad

NATH. — An ton-ze, Mallet vihan, am yaouanka
eus a dri ugent vloaz hag am laka da redet e lior-
zou hag e maeziou Trewern.

PER. — War a welan e skoes an ton gant da
droad, hep gouzout d'it.

NATH. — N'es peus ket ankounac'haet c'hoaz Nel
an Ti-meur ha Sara ar Wern ? N'o doa ket o far

evit lakat laouenedigez er panteou ma vezent enno. Ar ganaouenn-ze a deue ganto alies.

PER. — Ankounac'haet ? Met biken ne c'hellin ankounac'haat an amzer-ze ; Mallt, c'hoari 'ta, an ton-ze eur wech all c'hoaz ! (*Mallt a c'hoari hag an daou goz a sko an ton gand o zreid*). E pelec'h eman Nel fenoz ?

NATH. — D'an Amerika oa aet ac'hanen. Sur a-walc'h e tle beza dindan eun dawarc'hen bennak, ar reuzeudik zo anezi ! meur a vloaz a zo ! E feiz ! hounnez a ouie an tu da jacha warni sellou holl yaouankiz ar barrez-man.

PER. — Sara hag hounnez a oa diou bebreñn.

NATH. — Ha lavaret em eus bet d'it, eun dro bennak, em oa gwelet Sara, warlene, e Feunteunioù ?

PER. — Ya ! ya ! hag ez poa he c'havet kosaet kalz.

NATH. — Ouspenn daou ugent vloaz a oa abaoe ma n'am oa ket he gwelet ; deut eo breman da veza treut ha goulou he daoulagad a oa gwechall kel laouen ha diou steredenn a zo hanter-varo, breman, en he fenn ; he bleo du rodelllet ker kaer a zo gwenn ha tano. Ker mut ha kloc'h ar glaz e teuis da véza pa welis dirazon Sara ar Wern, ar verc'h kunv evel laez ha glañ evel erc'h, a zo bet diframmet diganti he holl gened gand an amzer, al laerez koz zo ' nezi .

PER. — A ! paourkez Sara ; me gred eo dec'h eo em eus he gwelet hi ha Nel, o...

NATH. — Per vihan, n'es ket da zigeri beziou an deiziou tremenet (*huanadi a ra*). Pegen berr eo ar vuhez zoken an hirra ha p'en em gav an

den war dreujou e bevar ugent vloaz, en aner eo e klask laouenedigez e yaouankiz :

Ar yaouankiz 'zo eur boked

Ar c'haera ' zo er bed !

met peger buan e teu da voenvi !

PER. — Mallt c'hoari d'eomp breman ar « Gwiniz Gwenn », eur wech c'hoaz, rak, ma ne garomp diouall, da eotr Nath a zo o vont da goueza, war e benn, e poull ar velkoni. (*Mallt a c'hoari ton ar werzenn genta*).

Dioualler ar gwiniz gwenn

(Buñeléo 'r gwenith gwyn)

Gouezet ha gant kalz a galou

Andante.

Me zo eur pao - trig yaou - ank foll, Di -

bre - der, war va me - no, Di - ouall a ran ar

gwi - niz gwenn, Met eun all eo o me - do. Pe -

rak ne deu - fec'h ket d'am beul a greiz ka - lon ho

ka - ran, Rak seul - vui m'ho ta - rem - pre - dan, Glan -

noc'h glan - na ho ka - van.

NATH. — An ton-ze, evel holl doniou Kembre a laka hor spered da nijal warzu douar kunv hor c'havell hag hentchou mel hor c'hammejou kenta.

PER. — Gwechall, pa oas e barr da vrud, e vezes klevet alies o kana ar « *Gwiniz Gwenn* », en eistezfodou, met breman ne vezes ket gwelet ken o tigeri da c'henou.

Kan d'eomp eul linenn bennak !

NATH. — Doue r'hor miro holl, va zud vat, met va mouez me, ne oar nemet gwigourrat evel rod eur c'har ha n'eo ket bet lardet pell a zo.

MALLT. — Va eontr, grit eun esa atao, da welet.

NATH. — Ya ! ya ! poz kenta ar « *Gwiniz Gwenn* » ; met taolit evez ha n'it ket re vuan en aoun na zihalanfen : *four knots an hour*.

MALLT. — Stagit, da genta, dal ma 'm bo roet d'eoc'h an notenn genta, (*hag e c'hoari*).

NATH (*diwar e azez a gan gant mouez gwan eun den koz*) :

Me 'zo eur paotrig yaouank foll
Dibreder, war va meno,
Diouall a ran ar gwiniz gwenn
Met eun all eo o medo.
Perak ne deufec'h ket d'am heul,
A greiz kalon ho karan,
Rak seul-vui m'ho tarempredan.
Glannoc'h, glanna ho kavan.

PER. — Braoik e teu ganez c'hoaz !

NATH. — Nann ! Ar vegin ennon a zo devet, e c'heller da lavaret, Per goz !

MALLT. — Breman, va zad, d'eoc'h choui eo kana an eil poz.

PER (*skiltr hag o krena*):

Tra ma vo sall an dour er mor,
Tra ma vo brug er menez,
Ha tra ma vo kalon em c'hreiz
Az karin, va fennherez
Lavar d'in an traou holl, war eün,
Ha n'am lez ket da zounna,
Pe me pe eun all eo a zo
En da galon an dounna ?

NATH. — Mat, paourkez, m'hon divije graet peb a zolo, n'hon divije ket bet gounezet ar priz : eur solo kaer, met kanet fall.

MALLT. — Mall eo d'in breman mont da aoza eun dra bennak da goan evit Sim Reeves hag Eos Morlais. (*Mont a ra er maez*).

V

NATH HA PER

NATH. — E fec'h, n'ouzon ket petra am eus, er pardaez-man, met gwelet mat a ran eo Mallt portred beo he mamm Mac'harit.

PER. — E c'hell beza ! Me ne welan ket an henveledigez-ze koulz ha te, dre m'emaoun bemdez o veva en he serr.

NATH. — Gouzout a res, Per, me a rofe va holl vadou evit kaout eur verc'h, evel Mallt, da zerc'hel urz em zi.

PER. — N'ouzon ket perak, neuze, n'out ket bet dimezet pa oas yaouank evel don ! Henvel out ouz pelikan ar gouzeri, atao e-unan, hep den tostoc'h !

d'it egedoun ha Mallt. Ne'z peus nemet diavezidi en dro d'it. N'ouzon ket perak n'out ket bet dimezet pa oas yaouank evel doun!

NATH (*o pleustri*). — Brao eo d'it komz evel ma res; daoust m'omp bet mignoned vat a-holl viskoaz, ne ouezes ket pep tra diwar va fenn.

PER (*goude beza chomet sioul eur pennad*). — Ne ouezan ket petra ez peus c'hoant da lavaret.

NATH. — C'hoant am eus da lavaret ne ouezes ket perak oun chomet dibried.

PER. — Penaos e oufen? N'eus droug ebet, goude m'her c'hlevfen?

NATH. — Nann! ha koulsgoude em boa laket em spered n'em bije biken diskuliet ar c'huzulig-ze da zen. Klev ganen; biskoaz n'em eus graet al lez nemet d'eur verc'h yaouank hag, en toull tosta, oun bet da gaout he ger.

PER (*o selaou evel unan hag a oar ar respont emaer o vont da ober d'ezan*). — Piou e c'hellfe beza hounnez da vihanan?

NATH. — Mac'harit, da wreg (*rei a reont peoc'h*).

PER (*gorrek*). — O klask he c'haout edos ivez 'ta neuze, pa zimezis me ganti?

NATH. — Ya! ya!

PER. — Mac'harit a ouie her c'haries?

NATH. — Hep mar ebet, p'eogwir her goulennis da zimezi.

PER. — Ha neuze?

NATH. — Re zivezat e oan en em gavet; daou zervez a-raok he doa roet he ger dit.

PER. — Ha n'he deus lavaret netra ebet d'it diwar va fenn?

NATH. — Kempennik em eus bet va sac'h diganti; gouezet he deus trei brao bras he c'homzou evit rei da c'houzout, hep va feuki, e oas an hini a oa en he goulou ha me an hini... ne dalveze netra!

PER (*goude beza chomet sioul eur pennad*). — Sell, stard va dourn, Nath; heb an amzer e vez tabut ganeomp p'en em gavomp hon daou, met hiyiziken, ne zavo trouz ebet ken etrezomp; ni a en em garo gwelloc'h eget biskoaz.

NATH. — Breman, sell, e ouezes kement tra a c'heller gouzout diwar va fenn. Met, en han Doue, komzomp eus eun dra bennak all en aoun ne deufemp da veza henvel hon daou ouz eur c'hoz torch gleb. Deomp da c'hoari eur pennadik, ma keres, Per?

PER. — Ya! greomp eun taol pe zaou da c'hortoz koan. (*Renka a reont an itronezed war an daolenn vriz; azeza a reont unan a-bep tu d'an daol, an eil dirak egile; lakat a reont o lunedou o keme-ret o amzer hag e weler Mallt o sellet outo, diwar dreujou he c'hegin, hep lavaret ger*).

NATH. — Pet gwech omp bet hon daou oc'h ober ar c'hoari-man abaoe ugent vloaz m'omp deuet da vev diouz hon danvez?

PER. — Meur a gant gwech, da nebeuta!

NATH. — Eur c'herse eo e teufemp da gosaat, evel ma reomp; dizale e stoko va fri ouz va helgez. D'in me eo ar re zu ha d'in me eo ar c'hoari genta.

PER. — Nann! nann! nann! Te, — me n'em eus ket hen ankounac'haet, — eo ez poa ar re zu, en derc'hent dec'h, hag a c'hoarias da genta (*Mallt a deu harp enno hep beza gwelet ganto*).

NATH. — A! nann, avat, Per; te eo a c'hoarias da genta ha d'in me eo hen ober en abardaez-man.

PER. — Fazia a res, hep mar ebet.

NATH. — N'eo ket me eo a fazi; te eo her gra! Meur a-dra a zo hag a nij evelse, diwar da spered, dillo!

PER (*tommet d'ezan*). — Petra, te ez pefe c'hoant de lavaret eo divouedet va fenn! Mat, n'eo ket c'hoaz, a drugarez Doue, ha te eo an hini a ankouna-c'ha an traou, kalz muioc'h egedon-me.

NATH. — Mar deo evelse eo e c'hoarvez, perak 'ta ne ouezes ket eo d'in me da c'hoari da genta, feno?

PÉR (*droug ennan*). — Perak e rankes lavaret henvel atao, evel eur ran; en hent-se e edos ivez bre-maik gant da Roue Arzur ha da Zan Domingo; n'out nemed eun torpenn...

NATH (*entanet ivez*). — ha te? Te a zo evel eur voutailhad gwin Champagn a rank tarza d'an dis-tera tra a stoker outi. A! ya! Mont a ran ac'han gand ar gounnar.

MALLT (*en he sav, hep ma vijed ouz he gortoz da gomz*). Gortozit! gortozit! kabiten Nath.

NATH (*o sevel buan, eun tamm spontet*). — Va sponta ez peus graet, avat, en taol-man, Mallt!

MALLT. — Penaos 'ta?

NATH. — N'edon ket ouz da c'hedal aze ha kouls-goude pa 'z klevan e kav d'in e klevan mouez da vamm pa oa plac'h yaouank.

MALLT. — Met n'eo ket an dra-ze hepken eo; aze eo dare koan; kabiten Nath it, dre aman, d'ar gegin ha c'houi kabiten Per, troit ho stur warzu ar gwalarn.

(*An daou gabiten a ya er maez ha Mallt d'o heul, en dra ma kouez ar gouel*).

Plougerne, 7 a viz Eost 1928.

